

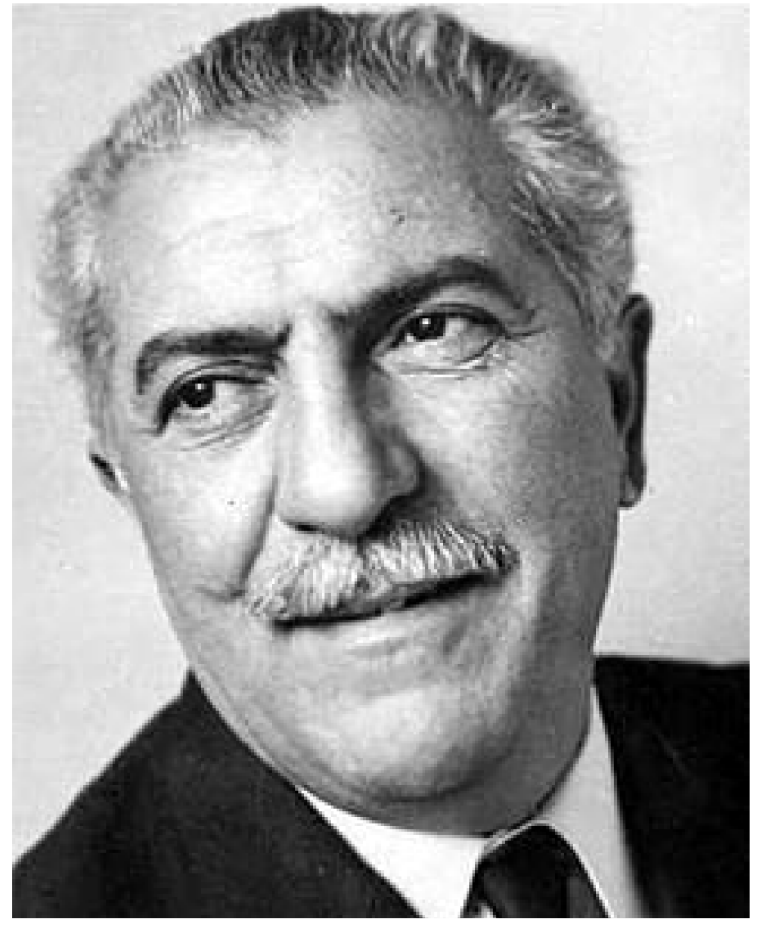
**Aynur
Turan**

Elə sənətkarlar olur ki, bir zaman büllür ayna kimi parlamış əsərləri zaman keçdikcə əvvəlki parlaqlığını itirir, zaman onların üstünü örtür. Lakin bəzi yazarlar da vardır ki, illər qərinələr, əsrlər keçsə belə həmişəyaşar olaraq qəlbimizə həkk olunur... Dahilər haqqında ürək sözü söyləmək həm çətin, həm də məsuliyyətli. Xüsusən biləndə ki, deyəcəyiniz söz bir böyük insan, istedadlı bir yazıçı haqqındadır, həyəcən daha da artır. Belə sənət-söz ustadlarından biri də Seyfəddin Dağlıdır. Azərbaycan ədəbiyyatının, mətbuatının inkişafında özünəməxsus xüsusi yeri olan görkəmli nəşir, publisist, dramaturq, tərcüməçi, yumoristik novellalar, hekayələr müəllifi Seyfəddin Dağlının anadan olmasının 95 ili tamam olur. Ötən əsrin 60-70-ci illərindən başlayaraq Seyfəddin Dağlının qələmindən hər bir yazı həm ədəbi içtimaiyyət, həm də oxucular tərəfindən maraqla qarşılanırdı. Yazıcının əsərləri sevilməklə oxunardı. Özünəməxsus yaradıcılıq üslubu, dadlı-duzlu, yumorlu dili onu həmkarlarından fərqləndirirdi. Həyat həqiqətlərinə sadıqlıq onun əsərlərinə əsl işıq gətirmişdi. Hər bir yazıcının ədəbi aləmə gətirdiyi müəyyən yenilik olur. Seyfəddin Dağlı son dərəcə zəhmətkeş bir yazıçı idi. O, sözün üstündə cəfəkeşliklə çalışır, hər kəlmə, ifadə uğrunda məsuliyyət hissi keçirirdi. Cəmi 62 il yaşasa da, Seyfəddin Dağlı

süd versin. Seyfəddinin atası Əlağa Abbasov dövlət qulluqçusu olub, müxtəlif rayonlara işləməyə göndərilib. Elə buna görə də uşaq ata-babası Bəhlul kişinin ümidinə qalıb. Bir müddət sonra Seyfəddinin atası ailə qurub. Balaca Seyfəddini yenə əvvəlki kimi babası saxlayıb. Bəhlul kişi savadsız adam idi. Amma xeyirxah, əliaçıq, səxavətli olmasıyla özünə hörmət qazanmışdı. Seyfəddin hələ kiçik ikən ailəsi ilə birgə Bakıya köçüb. Orta məktəbi də elə bu şəhərdə oxuyub. Seyfəddin gözünü açıb babasını görmüşdü. Ona həddindən artıq bağlanmışdı. Ancaq taleyi babasını da ona çox gördü. Seyfəddin uşaq ikən Bəhlul kişi dünyasını dəyişdi. O, atası ilə yaşamağa başladı. Atasının ikinci evliliyindən beş uşağı dünyaya gəlmişdi: iki oğlan, üç qız. Anası Seyfəddinlə pis rəftar etmirdi. Amma hər halda, heç kim doğma ananın yerini verə bilmir. İlk əmək fəaliyyətinə hələ tələbə ikən "Kommunist" və

- 1980)
2. *Qayınana (film, 1978)*
3. *Adı sənin, dadı mənim (film, 1980) (təmmetrajlı televiziya tamaşası) (AzTV)*
4. *Gecəniz xeyrə qalsın (film, 1977)*
5. *Kommunist (film, 1969)*
6. *Solmaz bir bahar kimi (film, 1979)*

Müasir Azərbaycan nəsrinin sevilen imzalarından biri-Seyfəddin Dağlı haqqında danışmaq bədii sözün sirlərinə bələdlik və zehni intellektualıq tələb edir. Ədəbiyyatımıza bir sıra dəyərli dram əsərləri, romanlar, povestlər, çoxlu sayda hekayə, yumoristik novellalar və tərcümələr bəxş etmiş yazıcının bədii dünyası zənginliyi və təkrarsızlığı ilə diqqəti çəkib. Onun əsərlərində hər şey canlı təsir bağışlayır, inandırıcı görünür, insanı seyrinə salır, ovsunlayır, gülüş doğurur. Sözün dəyərini və çəkisini bildiyi üçün o, gərəksiz yerə yazmır, yazdıqlarının arxasında bəlli bir məram və niyyət durur. Bütün zamanlarda, istisnasız olaraq, yazıcının bədii qüdrəti ilə yanaşı,

zamanda tərbiyəvi xarakter daşıyır. Seyfəddin Dağlının digər kitabında "Yaylaq qayğıları" (1974) roman-felyetonu ilə bərabər yazıcının son illərdə yazdığı yeni hekayələri də toplanmışdır. Əsərlərin bir qisminə müasirliyimizin yüksək əxlaqi keyfiyyətləri, yaxşı adamların

Ustad və cəsarətli sənətkar - Seyfəddin Dağlı

Seyfəddin Dağlı son dərəcə zəhmətkeş bir yazıçı idi. O, sözün üstündə cəfəkeşliklə çalışır, hər kəlmə, ifadə uğrunda məsuliyyət hissi keçirirdi. Cəmi 62 il yaşasa da, Seyfəddin Dağlı mənalı ömür yaşadı. Həm insan, həm yazıçı kimi, həm həyat yoldaşı, həm ata, həm də dost kimi... Zaman Seyfəddin Dağlıya qarşı haqsızlıq etdi həqiqətən. O, yaradıcılığının çiçəkləndiyi, fəlsəfiləşdiyi bir dövrdə ölüm karvanına qoşularaq vaxtsız əbədiyyətə qovuşdu...

mənalı ömür yaşadı. Həm insan, həm yazıçı kimi, həm həyat yoldaşı, həm ata, həm də dost kimi... Zaman Seyfəddin Dağlıya qarşı haqsızlıq etdi həqiqətən. O, yaradıcılığının çiçəkləndiyi, fəlsəfiləşdiyi bir dövrdə ölüm karvanına qoşularaq vaxtsız əbədiyyətə qovuşdu...

Seyfəddin Dağlı (Seyfəddin Əlağa oğlu Abbasov) 1921-ci ilin avqustun 27-də Xızıda dünyaya göz açmışdır. O, 13-günlük olanda anası Qəmər vəfat edib. Kənddə hansı qadının balaca uşağı varmışsa, körpəni aparırmışlar onun yanına ki,

fiyatçısı" adlı ilk kitabı nəşr edilib. "Adı sənin, dadı mənim", "Aydınlığa doğru", "Mənziliniz mübarək", "Təzə gəlin", "Kölgələr pıçıldaşır" pyesləri, "Bahar oğlu", "Məşəl", "Kəcil qapısı", "Sabiqlər" və s. kitabları ilə geniş oxucu kütləsinin rəğbətini qazanıb. Pyesləri Akademik Dram Teatrı, Gənc tamaşaçılar teatrında dəfələrlə tamaşaya qoyulub. Yazıçı Seyfəddin Dağlı 1983-cü il yanvarın 18-də dünyasını dəyişib.

Filmoqrafiya

1. *Onun bələli sevgisi (film,*

onun şəxsiyyəti, kimliyi, mövqeyi maraqlı doğurub, mübahisə obyektinə çevrilib. İnanırıq ki, daima, qərinələr ötsə belə onun əsərləri geniş oxucu kütləsinin diqqət və marağını çəkəcək, dəyişən, yeniləşən zamanla birlikdə təzəliyini, tərəvətini qoruyub saxlayacaqdır...

Tanınmış yazıçı Seyfəddin Dağlı (Abbasov) ədəbi fəaliyyətə hələ tələbə ikən otuzuncu illərin sonlarında oçerk və felyetonlarla başlamışdır. Böyük vətən müharibəsi illərində orduya çağırılmış, həm də hitlerçilər əleyhinə felyetonlar və satirik

hekayələrlə çıxış etmişdir. Sovet Ordusu sıralarında İranda olarkən Cənubi Azərbaycan mövzusunda yazdığı hekayələrini sonralar Bakıda "Məşəl" kitabında (1950-ci il) nəşr etdirmişdir. Daha sonra yazdığı satirik əsərlər "Hekayələr" (1956), "Sabiqlər" (1960), "Göyçək oğlan" (1965) kitablarında toplanmışdır. Oxuculara təqdim olunan kitaba daxil edilmiş "Vergülağa Nöqtələröv", 1956-cı ildə "Azərbaycan" jurnalında, "Absəteləni avsayt öldürdü" povesti isə 1965-ci ildə "Bakı" axşam qəzetində dərc olunmuşdur. Bu əsərlərdən birincisi "Karyera Noqtaşorova" adı ilə Moskvada "Sovetski pisatel" nəşriyyatında rus dilində nəşr edilmişdir.

Həmin ildə "Pravda" nəşriyyatında "Biblioteka Krokodila" seriyasından yazıcının hekayə və felyetonları da kütləvi tirajla rus dilində ayrıca kitabça şəklində buraxılmışdır. S.Dağlı qeyri-satirik əsərlər də yazır ki, bunlardan böyük azəri dramaturqu Cəfər Cabbarlıya həsr olunmuş "Bahar oğlu" və Cənubi Azərbaycan qadınlarının ağır həyatından bəhs edən "Gəcil qapısı" romanlarıdır. Dramaturgiya sahəsində də qələmini sırayan S.Dağlının "Aydınlığa doğru" dramı və "Adı sənin, dadı mənim" satirik komediyası tamaşaya qoyulmuşdur. "İpək və gül" (1971) kitabı hekayələr toplusudur. Kitab satirik, eyni

yaxşı əməlləri qələmə alınmış, digər qisminə-xüsusən satirik hekayələrdə isə cəmiyyətimizə yad ünsürlərin eybəcər sifətləri tənqid və gülüş hədəfinə çevrilmişdir. 1971-ci ildə nəşr edilmiş "Aldada bilməzsən" kitabından sonra 1988-ci ildə "Şirin duz" kitabı işıq üzünə çıxmışdır. Kitabda eyni adlı roman geniş oxucu kütləsinin məhəbbətini qazanmış mərhum yazıcımız Seyfəddin Dağlının son əsəridir.

Müəllif əsəri ölümündən bir qədər əvvəl başa çatdırmışdır. Roman Böyük Vətən Müharibəsindən sonra zəhmət meydanında gedən gərgin mübarizə, Muğan düzündə şoran torpaqlarının yararlı hala salınması, insanların həyat tərzində, daxili aləmində baş verən dəyişikliklərə, yeni həyat uğrunda mübarizəyə həsr olunmuşdur. Seyfəddin Dağlının 1981-ci ildə nəşr olunmuş "Mənziliniz mübarək" kitabı povestlər, pyes və hekayələr toplusudur. Yazıçı dramaturq Seyfəddin Dağlı satirik, yumorlu, duzlu hekayətləri, eləcə də teatrlarımızda tamaşaya qoyulan komediyaları ilə oxucu və tamaşaçılara yaxşı tanışdır. Onun bu kitabında müasir həyatımızı əks etdirən pyesləri, şahlıq rejimi dövründə İrən xalqının məşəqqətli həyatının və son illərdə coşan milli-azadlıq hərəkatının təsvirini verən nəsr əsərləri toplanmışdır.

(ardı gələn sayımızda)